

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Набоки Ольги Георгіївни на дисертацію Левітіної Ліни Валеріївни
«Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної
освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти»,
що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями)**

Сьогодення нашої держави в реаліях повномасштабної війни характеризується новітніми викликами та значною турбулентністю, які суттєво впливають на усі сфери економіки, зокрема освітньої галузі. Невизначеність, динамічність та складність внутрішнього й зовнішнього середовищ освітніх закладів вимагають трансформації концептуальних засад професійної компетентності керівника закладу освіти. Стратегічність стає однією з найважливіших складових управлінської компетентності керівника закладу освіти, а забезпечення стратегічного управління розвитком закладу освіти – його першочерговою трудовою функцією.

З метою удосконалення та розвинення управлінських компетентностей керівників закладів дошкільної освіти в Україні широкого поширення набуло використання інформаційного простору та сучасних технологій дистанційного навчання. Дистанційна післядипломна освіта керівників освітніх закладів є однією із головних форм їх гнучкої, адаптивної та доступної підготовки до викликів сьогодення та подальшого професійного розвитку.

Отже, наукове дослідження дисертантки є **сучасним, актуальним та доцільним.**

Дисертація відповідає основним напрямам досліджень науково-дослідної лабораторії інноваційних методів навчання та кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи ВНЗ «Університету імені Альфреда Нобеля», проведених у межах **комплексних наукових тем** «Теоретичні та методичні засади моделювання компетентнісної професійної освіти у контексті євроінтеграції» (державний реєстраційний номер 0117U000784), «Теоретико-методологічні засади

професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі» (державний реєстраційний номер 0122U200059). Тему затверджено вченою радою ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (протокол № 11 від 20 грудня 2022 р.).

Аналіз дисертаційного дослідження дозволяє засвідчити, що дисертанткою отримано **вагомні наукові результати**. Так, вперше з позицій діалектичного, аксіологічного, системного, синергетичного, акмеологічного, андрагогічного, компетентнісного та особистісно-діяльнісний підходів обґрунтовано сутність поняття «стратегічна компетентність керівника закладу дошкільної освіти»; визначено її зміст і структуру, показники та рівні розвиненості. Визнаємо внесок Ліни Валеріївни у теоретичне обґрунтування й експериментальну перевірку педагогічних умови розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти. Цінним у науковій площині вважаємо те, що дисертанткою уточнено зміст ключових понять дослідження, а саме: «компетентність», «стратегія», «стратегічне управління», «стратегічна компетентність», «педагогічні умови розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної освіти».

Варто підкреслити і основні здобутки, що відносяться до **практичного значення дослідження** - розроблено, апробовано й упроваджено в процес післядипломної освіти керівників закладів дошкільної освіти дистанційний курс «Стратегічне управління закладом дошкільної освіти», який включає у себе такі актуальні методи і форми роботи, як: тренінгові заняття виконання, проєктів, проведення дискусійного клубу та інше.

Погоджуємося з авторкою дослідження про те, що положення та висновки дисертаційної роботи можуть бути використані при викладанні курсів зі стратегічного управління і планування, освітнього менеджменту, у розробці програм із підготовки майбутніх керівників в умовах магістратури, у підвищенні кваліфікації керівників закладів освіти в умовах післядипломної освіти.

Акцентуючи увагу на високому **ступені обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій**, сформульованих у дисертації, відзначаємо, що методологічною основою роботи є сукупність способів наукового пізнання, загальнонаукових і спеціальних методів проведення наукових досліджень, що дозволило належним чином забезпечити теоретичне підґрунтя дослідження та провести педагогічний експеримент. Обґрунтованість і вірогідність отриманих результатів та висновків дослідження забезпечено використанням методів математичної статистики і підтверджується впровадженням результатів в освітній діяльності ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», Інституту післядипломної освіти і менеджменту Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, а також у діяльність громадських організацій у м. Дніпро: Дніпровське міське об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, ГО Інститут соціального проектування. Основні положення дисертаційної роботи доповідались та обговорювались на міжнародних науково-практичних конференціях та інтерактивному методологічному он-лайн семінарі молодих дослідників.

Аналіз **публікацій** засвідчив їхню відповідність вимогам щодо оприлюднення результатів дисертаційного дослідження. Основні положення й висновки дослідження відображено у 10 публікаціях, з яких: 4 статті у провідних наукових фахових виданнях України (3 з них – одноосібні), внесених до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у співавторстві у журналі, який входить до наукометричної бази Web of Science, 5 тез доповідей у збірниках матеріалів міжнародних конференцій.

Відзначаючи **відповідність структури та змісту дисертації** встановленим вимогам, зазначимо, що дисертаційна робота є чітко структурованою та логічною, усі складові наукового апарату є взаємоузгодженими. Зупинимося більш ґрунтовно на основних перевагах дослідження.

Підтримуємо авторку у встановленні кореляційних зв'язків між стратегічною компетентністю керівника та ефективним здійсненням стратегічного управління закладом дошкільної освіти.

Узагальнюючи основні теоретичні положення, дисертантка презентувала власне бачення феномену «стратегічна компетентність керівника закладу дошкільної освіти», що представлено у роботі як інтегроване професійно особистісне утворення, в якому спрямованість на стратегічні зміни, стратегічні знання, уміння і комунікація, а також розуміння власного місця у стратегічному розвитку закладу дошкільної освіти виступають як джерело ефективної стратегічної діяльності (с.63).

Вдалим видається представлення авторкою структури стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти (с.87), де простежується логічний зв'язок компонентів, критеріїв й показників досліджуваного поняття.

Сильною стороною дисертаційної роботи Ліни Валеріївни є теоретичне обґрунтування педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти. Переконливим є послідовний, поступовий розвиток стратегічної компетентності керівника закладу освіти на тлі реалізації зазначених педагогічних умов – від удосконалення змістового компоненту післядипломної освіти до використання методів і прийомів групової рефлексії як способу командного пошуку та переосмислення проблем стратегічного управління закладом дошкільної освіти.

Схвально оцінюємо внесок дисертантки в удосконалення змісту післядипломної освіти шляхом упровадження дистанційного спецкурсу «Стратегічне управління закладом дошкільної освіти», у якому активно застосовувались такі методи навчання як групова дискусія, навчальний діалог, дебати, метод проблемних ситуацій (кейс-метод), конференція, презентація як метод навчання, організаційно-діяльнісні ігри, проектна діяльність.

Зауважуємо на умінні дисертантки обирати відповідно до поставленої мети найбільш доцільні інтернет-ресурси: Zoom (організація онлайн-зустрічей), Google Classroom (створення віртуальних класів для дистанційного спецкурсу і дискусійного клубу), Viber (для оперативного зв'язку з учасниками експерименту), YouTube (перегляд онлайн-лекцій і онлайн-вебінарів), платформи масових відкритих онлайн-курсів (перегляд онлайн-курсів з виконанням практичних завдань); сервіс для створення презентацій Canva; інтернет-ресурс Childdevelop для створення інтернет-завдань.

Вдалим, у процесі реалізації педагогічних умов, видається вибір таких прийомів групової рефлексії як фасилітація, прийом «рефлексивний консиліум», прийом «аргументації відповіді», що забезпечило формуванню у керівників закладів дошкільної освіти стійкої рефлексивної позиції щодо розвитку стратегічної компетентності.

Переконливим є представлення автором формувального етапу експерименту, у межах якого простежується логічний зв'язок теоретичних ідей із способами їх практичної реалізації, а динаміка розвитку стратегічної компетентності керівників закладу дошкільної освіти засвідчила перехід більшості респондентів ЕГ на вищі рівні порівняно з КГ. За допомогою статистичних критеріїв підтверджено ефективність апробованих педагогічних умов розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.

Список використаних джерел становить 271 найменування, у тому числі 26 іноземними мовами. У 17 додатках подано теоретико-методологічні розробки автора та методики, що використані у межах педагогічного експерименту. Для кращої візуалізації робота містить 43 таблиці, 27 рисунків і 7 формул. Загальний обсяг дисертації – 326 сторінки, з них – 192 сторінки основного тексту.

На підставі висвітленого констатуємо що всі завдання дослідження авторкою вирішено, його результати перевірені достовірними сучасними

методами дослідження; всі положення роботи якісно аргументовані й підкріплені посиланнями на відповідні джерела; висновки, представлені у дисертації свідчать про цілісність і логічну завершеність дослідження та відповідають поставленим завданням.

У цілому дисертація складає позитивне враження, а дане дослідження може бути кваліфіковане як вагомий внесок у професійну педагогіку в контексті професійної підготовки та перепідготовки керівників закладів дошкільної освіти.

Разом з тим, ґрунтовний аналіз дисертаційної роботи Левітіної Ліни Валеріївни дозволяє висловити деякі **дискусійні судження та зауваження**:

- 1) При визначенні стану розробленості проблеми дослідження, варто було б зупинитись на проблемах, що стоять на заваді розвитку стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти.
- 2) У таблиці 2.2 «Діагностична карта дослідження стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти», на наш погляд, розподіл показників представлений не достатньо рівномірно, зокрема «діяльнісний критерій» діагностується лише за одним показником. Доцільно було надати обґрунтування такої авторської позиції.
- 3) Потребує додаткового пояснення питання репрезентативності вибірки респондентів для проведення дослідження, до складу якої увійшли керівники та заступники закладів дошкільної освіти та керівники і заступники закладів загальної середньої освіти.
- 4) Авторка пропонує низку цифрових інструментів і сервісів для реалізації мети завдань дослідження. Доцільно було б обґрунтувати, які з них виявилися найбільш ефективними в умовах дистанційної післядипломної освіти.

Водночас зазначені зауваження не впливають вагомість результатів і висновків по даній роботі.

На підставі здійсненого аналізу, з урахуванням актуальності дослідження, обґрунтованості основних положень, наявних наукової новизни, теоретичної і практичної значущості та достовірності отриманих результатів можна зробити **загальний висновок** про те, що дисертація Левітіної Ліни Валеріївни на тему «Розвиток стратегічної компетентності керівника закладу дошкільної освіти в умовах дистанційної післядипломної освіти» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами, внесеними відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року), і вимогам до оформлення дисертацій, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
перший проректор з науково-педагогічної
роботи Державного вищого
навчального закладу «Донбаський
державний педагогічний університет»

О. Г. Набока

Підпис доктора педагогічних наук, професора, першого проректора з науково-педагогічної роботи Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» О.Г. Набоки засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Є.С. Сілін

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 09:05:21 24.12.2024

Назва файлу з підписом: Відгук (Левітіна Л.В.).pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 3.8 МБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук (Левітіна Л.В.).pdf
Розмір файлу без підпису: 4.4 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: НАБОКА ОЛЬГА ГЕОРГІЇВНА
П.І.Б.: НАБОКА ОЛЬГА ГЕОРГІЇВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2658412129
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 09:05:20
24.12.2024
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000004E0E4501EA10C705
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2024.10.24 15:00